

CPMU News

Customs Policy Monitoring Unit

สำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร
ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์

WCO Environmental Scan 2024

ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมสำหรับศุลกากร ปี 2567

บทบาทและการรับมือของศุลกากรในบริบทโลกยุคปัจจุบัน
ในมิติการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

สวัสดีค่ะ ท่านผู้อ่าน

องค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization: WCO) มีการวางแผนยุทธศาสตร์ (WCO Strategic Plan) เพื่อกำหนดประเด็นและจัดลำดับความสำคัญของนโยบายศุลกากรทุก ๆ 4 ปี เพื่อให้หน่วยงานศุลกากรสามารถปรับยุทธศาสตร์ให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของโลกในบริบทต่าง ๆ ได้ โดยที่แผนยุทธศาสตร์เหล่านี้จะได้รับการต่อยอดจากผลการศึกษาสภาพแวดล้อมสำหรับศุลกากร (WCO Environmental Scan) ซึ่งศึกษาข้อมูลสถานการณ์ และปัจจัยต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการเมืองของโลกซึ่งมีผลต่อการทำงานของศุลกากร

ในปี 2567 (2024) WCO ได้จัดทำ WCO Environmental Scan 2024 เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนยุทธศาสตร์สำหรับปี 2568 – 2571 (2025 – 2028) โดยเห็นได้ชัดว่าความตึงเครียดด้านภูมิรัฐศาสตร์ การเมืองโลก ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม และการพลิกผันทางเทคโนโลยี เป็นปัจจัยการเปลี่ยนแปลงที่ WCO และหน่วยงานศุลกากรต้องเตรียมพร้อมรับมือ โดยที่งานด้านการประชาสัมพันธ์ผลงานของศุลกากรต่อสาธารณชนเป็นส่วนที่ถูกเน้นย้ำให้มีการปรับปรุงมากที่สุด

จดหมายข่าวศุลกากร CPMU News ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2568 (2025) ขอเสนอข้อมูลบางส่วนจากรายงานการศึกษาระดับดังกล่าว เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปจนถึงผู้ประกอบการ สามารถคาดการณ์แนวโน้มของนโยบายศุลกากรโลกและความท้าทายในห่วงโซ่อุปทานโลก เพื่อเตรียมการรับมือได้อย่างเหมาะสม

บราลี รัตนปิณฑะ

บรรณาธิการที่ปรึกษา

นางสาวบราลี รัตนปิณฑะ
อัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร)

นายภัสสรศรีรัฐ นิลพันธ์
อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายศุลกากร)

นางสาวณัฐพร โพธิ์ยอด
เลขานุการเอก (ฝ่ายศุลกากร)

กองบรรณาธิการ

นายกรวิทย์ ทองอินท์
เจ้าหน้าที่โครงการ Customs Policy
Monitoring Unit

จัดทำโดย

สำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร
ประจำสถานเอกอัครราชทูต
ณ กรุงบรัสเซลส์

**Office of Customs Affairs
Royal Thai Embassy, Brussels**

Drève du Rembucher 89
1170 Brussels, Belgium
Tel. +32 2 660 5759
Email: thaicustoms@thaicustoms.be

ท่านผู้อ่านสามารถติดตาม
CPMU News ฉบับอื่น ๆ ได้ที่
<http://brussels.customs.go.th>
หัวข้อ: CPMU News

สารบัญ

01

บทความประจำเดือน

WCO Environmental Scan 2024	1
มิติด้านการเมือง: บทบาทของของศุลกากรในการเมืองโลก	3
มิติด้านเศรษฐกิจ: ความจำเป็นของการสร้างความคาดการณ์ได้ และความแน่นอน	7
มิติด้านสังคม: การถ่วงดุลระหว่างการอำนวยความสะดวกทางการค้า และการควบคุม	10
มิติด้านสิ่งแวดล้อม: ความจำเป็นของการมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม จากศุลกากร	14

02

รายงานความเคลื่อนไหว

สหรัฐระงับการยกเลิก de minimis ต่อสินค้าจีน หลังใช้บังคับได้ไม่ถึง 1 สัปดาห์	19
EU เผยแพร่เอกสารคำแนะนำการใช้งานระบบข้อมูล คำวินิจฉัยพิทักษ์อัตราศุลกากรล่วงหน้า (Binding Tariff Information: BTI) ฉบับปรับปรุงใหม่	20
สำนักงานอัยการยุโรป (EPPO) ร่วมมือจับกุม ผู้ต้องสงสัยคดีฉ้อฉลการนำเข้าไบโอดีเซล ในเบลเยียมและเนเธอร์แลนด์	21
ตำรวจเบลเยียมตรวจยึดโคเคนบนเรือ Bulk Carrier มูลค่ารวม 2.5 ล้านยูโร ณ ท่าเรือ North Sea เมือง Ghent	22

03

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

การประชุมคณะกรรมการบริหาร (ทีมประเทศไทย) สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเวียนนา ครั้งที่ 1/2568	23
---	----

WCO Environmental Scan 2024

ในปี 2564 (2021) องค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization: WCO) ได้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมสำหรับศุลกากร (WCO Environmental Scan 2021) เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ และปัจจัยต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการเมืองของโลกซึ่งมีผลต่อการทำงานของศุลกากร โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนยุทธศาสตร์ของ WCO (WCO Strategic Plan) สำหรับปี 2565 - 2568 (2022 - 2025) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนางานศุลกากรทั่วโลกให้เหมาะสมกับบริบทความเปลี่ยนแปลงของโลก

ทั้งนี้ ในปี 2567 (2024) WCO ได้จัดทำ WCO Environmental Scan 2024 ซึ่งเป็นการศึกษาที่ต่อเนื่องจากรายงานในปี 2564 (2021) เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ (WCO Strategic Plan) สำหรับปี 2568 - 2571 (2025 - 2028) โดยใช้แนวทางการวิเคราะห์แบบ PESTLE ซึ่งแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นทั้งหมด 6 มิติ ได้แก่ มิติด้านการเมือง (Political) มิติด้านเศรษฐกิจ (Economic) มิติด้านสังคม (Social) มิติด้านเทคโนโลยี (Technological) มิติด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental) และมิติด้านกฎหมาย (Legal) ซึ่งช่วยให้มีข้อมูลสำหรับการออกนโยบายและการวางแผนยุทธศาสตร์ที่ครบในทุกแง่มุม

© Saketh, Unsplash

WCO Environmental Scan 2024 นอกจากจะเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนยุทธศาสตร์ของ WCO แล้ว ยังเป็นข้อมูลที่ระบุและกำหนดเป้าหมายว่า WCO และหน่วยงานศุลกากรจะสามารถสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมโลก ในมิติต่าง ๆ ได้อย่างไร และช่วยให้องค์กรสามารถจัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมกับความเร่งด่วนและความท้าทายในบริบทต่าง ๆ

จดหมายข่าวศุลกากร CPMU News ขอนำเสนอข้อมูลการวิเคราะห์บางส่วนจากการศึกษานี้ โดยได้เลือกนำเสนอเฉพาะข้อมูลใน 4 มิติ ได้แก่ มิติด้านการเมือง (Political) มิติด้านเศรษฐกิจ (Economic) มิติด้านสังคม (Social) และมิติด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental) ตามลำดับ ซึ่งในแต่ละส่วนจะมีการเสนอสถานการณ์และพัฒนาการที่สำคัญในมิตินั้น พร้อมด้วยบทวิเคราะห์สถานการณ์และการรับมือของ WCO และหน่วยงานศุลกากร

อ้างอิง

WCO. “**WCO Environmental Scan 2024.**” <https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/about-us/wco-in-brief/environmental-scan-2024.pdf?db=web>. Accessed 20 February 2025.

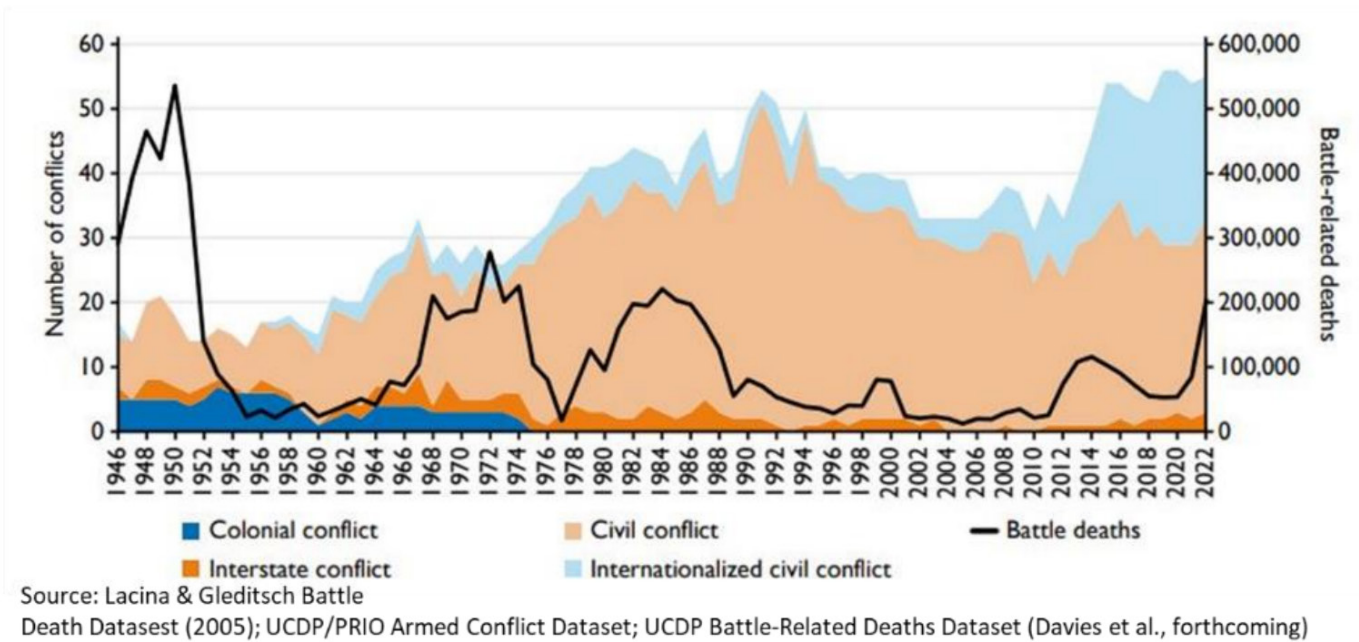

มิติด้านการเมือง: บทบาทของของสุลการในการเมืองโลก

พัฒนาการความขัดแย้ง ระหว่างประเทศ

ถึงแม้ว่า WCO จะเป็นหน่วยงานทางเทคนิคที่วางตัวเป็นกลางทางการเมือง แต่ WCO และหน่วยงานสุลการทั่วโลกมักได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์ทางการเมืองที่ส่งผลต่อความมั่นคงบริเวณพรมแดนและการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ WCO จึงต้องมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวก ประสานงาน และปรับปรุงการทำงานของสุลการในสถานการณ์ที่ยากลำบาก

ประเด็นที่สำคัญของการเมืองโลกในปัจจุบัน คือ ปัญหาความขัดแย้งและสงคราม โดยในเดือนมิถุนายน 2566 (2023) Peace Research Institute Oslo (PRIO) ได้เผยแพร่รายงานการศึกษาในหัวข้อ “Conflict Trends: A Global Overview, 1946 – 2022” ซึ่งนำเสนอแนวโน้มของเหตุการณ์ความขัดแย้งของโลกตั้งแต่ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ถึงปี 2565 (2022) ได้ชี้ให้เห็นว่ามีเหตุการณ์ความขัดแย้งในระดับรัฐ (State – based Conflict) เพิ่มขึ้นในทศวรรษที่ผ่านมา

ความขัดแย้งในระดับรัฐ สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. ความขัดแย้งเกี่ยวกับอาณานิคม (Colonial Conflict)
2. ความขัดแย้งระหว่างรัฐ (Interstate Conflict)
3. ความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชน (Civil Conflict)¹ และ
4. ความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนที่มีความเกี่ยวข้องกับภาคส่วนในต่างประเทศ (Internationalized Civil Conflict)²

ในปี 2565 (2022) มีการรายงานเหตุการณ์ความขัดแย้ง 55 ครั้ง ซึ่งในจำนวนนี้เป็น Internationalized Civil Conflict มากถึง 22 เหตุการณ์ แสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์ความขัดแย้งในระดับรัฐส่วนใหญ่ มักมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหรือภาคส่วนในต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้าน

ด้วยเหตุนี้ ศุลกากรที่มีหน้าที่รักษาลพประโยชน์แห่งชาติบริเวณพรมแดน จึงมีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในยุคปัจจุบันมากยิ่งขึ้น ทั้งในระดับระหว่างประเทศและในระดับภูมิภาค โดยที่ศุลกากรมีบทบาทในการควบคุมการส่งอาวุธ สินค้าที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ (Strategic Goods) และอุปกรณ์เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในช่วงเวลาดังกล่าวนอกจากนี้ ศุลกากรยังมีความสำคัญในช่วงการฟื้นฟูหลังเหตุการณ์ความขัดแย้ง ที่ช่วยฟื้นฟูประเทศด้วยการส่งเสริมการค้าข้ามพรมแดน และการจัดเก็บรายได้ที่เป็นทรัพยากรหลักสำหรับการฟื้นฟูในด้านต่าง ๆ บทบาทนี้ สามารถขยายไปถึงการรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติและโรคระบาด ซึ่งสร้างความท้าทายที่คล้ายคลึงกัน ทั้งนี้ ในเดือนมิถุนายน 2566 (2022) WCO ได้ออกแผนปฏิบัติการสำหรับพรมแดนที่เปราะบาง (Action Plan for Fragile Borders) เพื่อให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคแก่ประเทศสมาชิกในด้านเหล่านี้

¹ ยกตัวอย่างเช่น สงครามกลางเมือง การประท้วงลุกฮือของประชาชน

² เหตุสงครามกลางเมือง ที่หน่วยงานหรือภาคส่วนในประเทศอื่นส่งอุปกรณ์หรือกำลังพลข้ามพรมแดนมาเพื่อสนับสนุนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ผลงานของศุลกากร

แม้หน่วยงานศุลกากรจะมีบทบาทสำคัญในการรักษาความมั่นคงในชีวิตประจำวันของประชาชนไปจนถึงการรักษาความมั่นคงของชาติในช่วงที่มีเหตุความขัดแย้งและภัยพิบัติ แต่บทบาทของศุลกากรในแง่มุมมองกลับไม่เป็นที่รู้จักทั้งในระดับประชาคมระหว่างประเทศ และระดับประชาชน สังเกตได้ว่า WCO เป็นองค์การระหว่างประเทศที่ไม่เป็นที่รู้จักมากนัก ถึงแม้ว่าจะมีบทบาทสำคัญต่อห่วงโซ่อุปทานโลกและมีการดำเนินโครงการช่วยเหลือมนุษยชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งหน่วยงานศุลกากรในประเทศสมาชิกหลายแห่งมีบทบาทเป็นเพียงหน่วยงานใช้บังคับกฎหมายและดำเนินนโยบาย ที่มักไม่ได้รับความสนใจจากรัฐบาลให้มีบทบาทในการกำหนดนโยบายระดับสูงเท่าใดนัก

ในการนี้ WCO จึงมีแผนยุทธศาสตร์ด้านการประชาสัมพันธ์ผลงานขององค์กรและหน่วยงานศุลกากรทั่วโลกให้สามารถส่งเสริมบทบาทและความตระหนักรู้เกี่ยวกับหน่วยงานศุลกากร ซึ่งยุทธศาสตร์นี้มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับคำขวัญ วันศุลกากรสากลประจำปี 2568 (2025) ที่ว่า “ศุลกากรสร้างผลงาน สืบสานพันธกิจ เพื่อประสิทธิภาพ มั่นคงและมั่งคั่ง (Customs Delivering on its Commitment to Efficiency, Security and Prosperity)” ที่นอกจากจะเน้นให้หน่วยงานศุลกากรเร่งใช้บังคับนโยบายเพื่อบรรลุพันธกิจต่าง ๆ อย่างจริงจังแล้ว ยังเน้นให้ศุลกากรสามารถเผยแพร่ข้อมูลและผลงานของตนให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างอีกด้วย

การสร้างความเป็นที่รู้จักและเผยแพร่ผลงานของ WCO และหน่วยงานศุลกากรในปัจจุบัน เน้นการเผยแพร่ข้อมูลและสื่อต่าง ๆ ผ่านเว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์ แต่กลยุทธ์ในการเผยแพร่ข้อมูลยังคงต้องได้รับการปรับปรุงเนื่องจาก WCO และหน่วยงานศุลกากร มักนำเสนอเฉพาะข้อมูลที่เน้นข้อเท็จจริงและตัวเลข เช่น ตัวเลขการตรวจยึดจำนวนปฏิบัติการพิเศษ แต่ขาดการนำเสนอในเชิงเรื่องราว (Story-telling) ที่จำเป็นต่อการดึงดูดความสนใจของสาธารณชน

บทวิเคราะห์สถานการณ์ และการรับมือของ WCO

จุดแข็งของ WCO ในมิติทางการเมือง คือ การมีประสบการณ์ตรงและมีบทบาทในการช่วยเหลือศุลกากรของประเทศสมาชิกให้รับมือกับเหตุการณ์ความขัดแย้งและภัยพิบัติทางธรรมชาติมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ WCO มีเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญ และมีองค์ความรู้ในการดำเนินนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ WCO ควรต้องมีกระบวนการตัดสินใจ (Decision - making Process) ที่คล่องตัวและยืดหยุ่นมากขึ้น เพื่อให้สามารถกำหนดแผนรับมือเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างทันท่วงที ซึ่งจำเป็นต่อการจัดการสถานการณ์ความขัดแย้งและภัยพิบัติในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงและยกระดับความรุนแรงได้อย่างรวดเร็ว โดยแผนปฏิรูป WCO ให้มีความทันสมัย (WCO Modernization Plan) ได้มีข้อเสนอให้ปรับปรุงกระบวนการตัดสินใจของ WCO ด้วยเช่นกัน

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่า WCO มีข้อบกพร่องในด้านการประชาสัมพันธ์ผลงาน ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดงบประมาณและทรัพยากรบุคคลที่เชี่ยวชาญในด้านการสื่อสาร การส่งเสริมทักษะและผลลัพธ์ในด้านการประชาสัมพันธ์จึงควรเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินโครงการของ WCO และหน่วยงานศุลกากรทั่วโลก ซึ่งการเผยแพร่ผลงานที่มีประสิทธิภาพควรเน้นการนำเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจซึ่งเรียบเรียงจากการวิเคราะห์ผลข้อมูลตัวเลขและสถิติ เพื่อให้หน่วยงานในสาขาอื่นและสาธารณชนเข้าใจและเข้าถึงการทำงานของศุลกากรมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ WCO ยังควรมียุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับภาคส่วนอื่น ๆ (Stakeholder Engagement Plan) โดยให้ใช้ความเชี่ยวชาญขององค์กรในการสนับสนุนหรือทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อลดการทำงานที่ซ้ำซ้อน เช่น การทำงานร่วมกับหน่วยงานเฉพาะทางในการกิจการป้องกันและปราบปรามสินค้าผิดกฎหมายชนิดต่าง ๆ และเพื่อเพิ่มความตระหนักรู้เกี่ยวกับบทบาทและความเชี่ยวชาญของ WCO

บทวิเคราะห์สถานการณ์และ การรับมือของหน่วยงานศุลกากร

แผนยุทธศาสตร์ด้านการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมกับภาคส่วนอื่น ๆ ของ WCO ต้องได้รับการสนับสนุนและนำไปปฏิบัติโดยหน่วยงานศุลกากรของประเทศสมาชิก ประเทศสมาชิกควรนำเสนอเอกสารหรือสื่อที่จัดทำโดย WCO ไปเผยแพร่ และยึดหลักการวิเคราะห์ข้อมูลและรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่ดำเนินการตามยุทธศาสตร์การสื่อสารในทิศทางเดียวกับ WCO นอกจากนี้ หน่วยงานศุลกากรควรมีเครือข่ายแลกเปลี่ยนข้อมูลกับ WCO และหน่วยงานในต่างประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะทำให้การประชาสัมพันธ์ผลงานของ WCO มีคุณภาพมากขึ้น

สรุปได้ว่า WCO และศุลกากรมีความเชี่ยวชาญในการจัดการปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองและความเปราะบางบริเวณพรมแดน แต่ยังขาดกลยุทธ์ที่เหมาะสมในด้านการประชาสัมพันธ์ จึงทำให้หน่วยงานอื่นไม่ตระหนักถึงความสามารถในการบรรเทาและแก้ไขปัญหาทางการเมืองเหล่านี้มากเท่าที่ควร จึงต้องเสริมให้องค์กรมีการประชาสัมพันธ์ที่ดึงดูดความสนใจของสาธารณชนมากขึ้น พร้อมทั้งเพิ่มความร่วมมือกับองค์กรในสาขาอื่น ๆ เพื่อให้ WCO และหน่วยงานศุลกากรสามารถดำเนินการกิจในมิตินี้ได้ดียิ่งขึ้น

อ้างอิง

WCO. "WCO Environmental Scan 2024." <https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/about-us/wco-in-brief/environmental-scan-2024.pdf?db=web>. Accessed 20 February 2025.

มิติด้านเศรษฐกิจ: ความจำเป็นของการสร้างความคาดการณ์ได้และ ความแน่นอน

เศรษฐกิจโลกฟื้นตัวช้าหลัง COVID-19 ภาวะสงคราม และอัตราเงินเฟ้อพุ่งสูง

เศรษฐกิจและการค้าของโลกได้รับผลกระทบอย่างหนักจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งในช่วงหลังการแพร่ระบาด ได้เกิดความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์และการพุ่งสูงของอัตราเงินเฟ้อ รายงานสถิติทางการค้าขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ประจำปี 2567 (2024) ระบุว่า ปริมาณการค้าสินค้าของโลกจะขยายตัวร้อยละ 2.6 ในปี 2567 (2024) และร้อยละ 3.3 ในปี 2568 (2025) หลังจากที่มีการหดตัวมากกว่าที่คาดการณ์ไว้ในปี 2566 (2023) ที่หดตัวลงร้อยละ 1.2

ทั้งนี้ ราคาสินค้าโภคภัณฑ์พื้นฐานยังพุ่งสูงขึ้นในช่วงเริ่มต้นของสงครามในยูเครน เนื่องจากเขตเศรษฐกิจต่าง ๆ พยายามกักตุนและซื้อหาทรัพยากรธรรมชาติและอาหาร การพุ่งสูงของราคาสินค้าเหล่านี้ส่งผลทำให้อัตราเงินเฟ้อของโลกเพิ่มขึ้น ผนวกกับอัตราเงินเฟ้อที่ได้เพิ่มขึ้นสูงมาอยู่แล้วตั้งแต่ช่วงหลังวิกฤติการแพร่ระบาดของ COVID-19 เนื่องจากห่วงโซ่อุปทานโลกมีการติดขัดและหลายประเทศได้ออกนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ ถึงแม้ว่าราคาสินค้าโภคภัณฑ์จะลดลงนับตั้งแต่ครึ่งหลังของปี 2565 (2022) แต่ในไตรมาสแรกของปี 2567 (2023) ราคาสินค้าส่วนใหญ่ยังคงสูงกว่าราคาในช่วงก่อนการแพร่ระบาดของ COVID-19

นอกจากนี้ ในปี 2567 (2024) การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (UN Trade and Development: UNCTAD) และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) ได้รายงานสถานการณ์เศรษฐกิจโลกในทิศทางเดียวกัน คือ การเติบโตของเศรษฐกิจโลกอยู่ในระดับปานกลาง และนโยบายหลักของประเทศส่วนใหญ่ คือ การมุ่งลดอัตราเงินเฟ้อ จึงต้องควบคุมการเติบโตทางเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มเสถียรภาพและความมั่นคงทางการเงิน กล่าวคือ รัฐบาลต่าง ๆ จะเน้นสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มากกว่าการกระตุ้นให้เศรษฐกิจขยายตัวในอนาคตก่อน

การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เติบโตอย่างต่อเนื่อง

ในขณะที่การเติบโตทางการค้าโลกกำลังชะลอตัว แต่สัดส่วนของการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) กลับเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นิตยสาร Forbes รายงานว่า ตัวเลขการซื้อขายปลีกด้วย E-commerce ในปี 2566 (2023) คิดเป็นร้อยละ 20.8 ซึ่งเพิ่มขึ้นมาจากตัวเลขในปี 2565 (2022) มากถึงร้อยละ 10.4 และกำลังเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

การเพิ่มขึ้นของการค้าในรูปแบบนี้ อยู่ในความสนใจของศุลกากรมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว เนื่องจากการตรวจสอบพัสดุที่มีขนาดเล็ก การกำหนดมูลค่าสินค้าขั้นต่ำที่ไม่ต้องเสียอากรศุลกากร (de minimis) และการตรวจสอบการชำระเงินทางดิจิทัล ล้วนเป็นความท้าทายที่ศุลกากรทั่วโลกกำลังเผชิญอยู่ WCO และหน่วยงานศุลกากรจึงควรสร้างกรอบความร่วมมือกับแพลตฟอร์ม E-commerce ต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและเตรียมรับมือกับอนาคตที่ E-commerce จะเป็นแนวทางหลักในการดำเนินธุรกิจการค้า

การเตรียมพร้อมรับมือต่อสภาวะความไม่แน่นอน

แนวโน้มในปัจจุบันของการค้าโลกที่ได้รับผลกระทบจากความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์และประเด็นปัญหาในระดับโลกอื่น ๆ แสดงให้เห็นว่าเศรษฐกิจการค้าโลกกำลังอยู่ในสภาวะไม่แน่นอน และภาคส่วนต่าง ๆ จะดำเนินนโยบายด้วยความระมัดระวังมากขึ้น ความไม่แน่นอนนี้จะทำให้ผู้ประกอบการต้องทบทวนรูปแบบการผลิตและการขนส่งที่เสี่ยงต่อการชะงักงันจากปัญหาทางการเมืองและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ต่าง ๆ และทำการย้ายฐานการผลิต (Reshoring) เพื่อรับประกันความต่อเนื่องในห่วงโซ่อุปทานของตน

เพื่อเตรียมรับมือกับสภาวะความไม่แน่นอน WCO และหน่วยงานศุลกากรควรทบทวนสภาวะความคล่องตัวของเครื่องมือหลักต่าง ๆ ที่กำกับการทำงานของศุลกากรในวงกว้าง เช่น ระบบฮาร์โมนาईซ์ (Harmonized System: HS) ความตกลงด้านการประเมินราคาศุลกากรของ WTO (WTO Valuation Agreement) ว่ามีความสามารถในการปรับตัวกับสภาวะทางเศรษฐกิจโลกที่สามารถเปลี่ยนแปลงและพลิกผันอย่างรวดเร็วได้หรือไม่ และอาจต้องมีการปรับปรุงเครื่องมือเหล่านี้ให้มีความเหมาะสมกับบริบทในปัจจุบัน อาทิ

- การเพิ่มพิกัดศุลกากรของสินค้าประเภทใหม่ในระบบฮาร์โมนาईซ์ เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าของสินค้าใหม่
- การปรับปรุงระบบ/วิธีการประเมินราคาศุลกากรที่สามารถปรับตัวเข้ากับราคาสินค้าที่ผันผวนตามอัตราเงินเฟ้อได้อย่างทันท่วงที
- แนวโน้มของการย้ายฐานการผลิตยังจะกระทบต่อแนวปฏิบัติในด้านกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า (Rules of Origin: ROO) โดยการผลิตจะเกิดขึ้นในกลุ่มประเทศภาคีความตกลงการค้าเสรีในพื้นที่ต่าง ๆ มากขึ้น แทนที่การย้ายฐานผลิตไปยังประเทศพันธมิตร (Friendshoring)

บทวิเคราะห์สถานการณ์ และการรับมือของ WCO

จุดแข็งของ WCO คือ การเป็นองค์การระหว่างประเทศที่บริหารการใช้งานเครื่องมือทางการค้าที่สำคัญของโลก เช่น อนุสัญญาระบบฮาร์โมนีส์ SAFE Framework of Standards และ WTO Valuation Agreement ซึ่งมีการกำหนดกรอบการปรับปรุงเพื่อให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับบริบททางการค้าโลกอย่างต่อเนื่อง ยกตัวอย่างเช่น การกำหนดกรอบมาตรฐานด้าน E-commerce เพื่อช่วยให้ศุลกากรประเมินราคาศุลกากรของสินค้า E-commerce ได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม กระบวนการปรับปรุงแก้ไข และกระบวนการตัดสินใจของ WCO นั้นไม่มีความคล่องตัวและถือเป็นจุดอ่อนสำคัญ การปรับปรุงความคล่องตัวในด้านกระบวนการตัดสินใจจึงมีความจำเป็นเช่นเดียวกับที่ระบุไปแล้วในบทวิเคราะห์ในมิติด้านการเมือง

WCO จำเป็นต้องใช้โอกาสในการปรับปรุงกระบวนการทางศุลกากรให้เป็นดิจิทัลและสร้างความร่วมมือกับแพลตฟอร์ม E-commerce เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับภาคธุรกิจ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการปรับปรุงกระบวนการทางศุลกากรให้มีความแน่นอนและน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ WCO จำเป็นต้องมีแผนรับมือกับการเพิ่มขึ้นของการค้าภายในภูมิภาค (Intra-regional Trade) โดยต้องปรับปรุงแนวทางการทำงานในระดับภูมิภาค เพื่อช่วยให้ WCO ยังคงบทบาทในการสนับสนุนประเทศสมาชิกภายใต้บริบททางการค้ารูปแบบใหม่

บทวิเคราะห์สถานการณ์และ การรับมือของหน่วยงานศุลกากร

หน่วยงานศุลกากรควรร่วมมือกันใช้บังคับเครื่องมือ WCO ในแนวทางที่สอดคล้องกัน เพื่อส่งเสริมความแน่นอนในทางการค้าและเพื่อลดภาระทางธุรการจากการทำงานและเอกสารที่ซ้ำซ้อน และควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานในต่างประเทศและผู้ประกอบการแพลตฟอร์ม E-commerce ในประเทศ เพื่อส่งเสริมการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการควบคุมทางศุลกากร

ทั้งนี้ ข้อมูลจากแพลตฟอร์ม E-commerce ถือเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญมากที่สุดในการปรับปรุงกระบวนการทำงานและการตรวจสอบทางศุลกากรในปัจจุบัน โดยศุลกากรควรพยายามทำความเข้าใจและศึกษาพฤติกรรมของผู้ประกอบการกลุ่มนี้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความร่วมมือระหว่างกัน อันจะเป็นรากฐานที่สำคัญของห่วงโซ่อุปทานโลกในช่วงปีที่กำลังจะมาถึง

อ้างอิง

WCO. “WCO Environmental Scan 2024.” <https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/about-us/wco-in-brief/environmental-scan-2024.pdf?db=web>. Accessed 20 February 2025.

มิติด้านสังคม: การถ่วงดุลระหว่างการอำนวยความสะดวกทางการค้า และการควบคุมทางศุลกากร

การพัฒนาสังคมอย่างทั่วถึง: ผลประโยชน์ของการค้าต่อสังคม

การค้าระหว่างประเทศมีบทบาทสำคัญในการบรรเทาปัญหาความยากจนในหลายพื้นที่ทั่วโลก ธนาคารโลกได้รายงานไว้ว่า ตั้งแต่ปี 2533 - 2560 (1990 - 2017) ประเทศกำลังพัฒนามีสัดส่วนการส่งออกในตลาดโลกเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 16 มาเป็นร้อยละ 30 และในช่วงเวลาเดียวกัน อัตราความยากจนของโลก (Global Poverty Rate) ลดลงจากร้อยละ 36 เหลือร้อยละ 9 จึงอนุมานได้ว่าการส่งออกและการมีส่วนร่วมในห่วงโซ่อุปทานโลก ช่วยเพิ่มการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการทำงานที่ช่วยลดความยากจนในประเทศกำลังพัฒนา

อย่างไรก็ตาม บรรยากาศทางการเมืองโลกที่กำลังตึงเครียด สามารถนำไปสู่การตั้งกำแพงทางการค้าและลดความเชื่อมั่นของนักลงทุน ทำให้เศรษฐกิจโลกชะลอตัว ธนาคารโลกจึงวิเคราะห์เพิ่มเติมว่า ความตึงเครียดทางการเมืองโลกในปัจจุบันสามารถส่งผลให้ประชาชน 30 - 50 ล้านคนตกอยู่ในฐานะยากจนภายในปี 2573 (2030) ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของนโยบายกีดกันทางการค้าที่ประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาบางส่วนใช้บังคับ

ทั้งนี้ ธุรกิจของโลกประมาณร้อยละ 90 เป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium-sized Enterprises: SMEs) ซึ่งเป็นธุรกิจที่มีอัตราการจ้างงานร้อยละ 50 ของแรงงานโลก และธุรกิจ SMEs เป็นแหล่งที่มาของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ของประเทศกำลังพัฒนามากถึงร้อยละ 40 โครงสร้างธุรกิจรูปแบบนี้มีความสำคัญต่อการจัดการตลาดแรงงานโลก เนื่องจากต้องมีการเพิ่มตำแหน่งงานประมาณ 600 ล้านตำแหน่งภายในปี 2573 (2030) เพื่อรับมือกับจำนวนแรงงานที่จะเพิ่มมากขึ้น การส่งเสริมธุรกิจ SMEs จึงเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดในการเพิ่มตำแหน่งงานเหล่านั้น และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ อนึ่ง ธุรกิจ SMEs ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นธุรกิจ E-commerce เนื่องจากมีการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการติดต่อสื่อสารกับลูกค้าและผู้ผลิต

ศุลกากรมีบทบาทส่งเสริมธุรกิจ SMEs ด้วยการปรับปรุงกระบวนการและการให้ความรู้กับผู้ประกอบการใหม่ที่มักไม่คุ้นชินกับพิธีการศุลกากร โดยสามารถนำเอากลยุทธ์ที่ใช้อยู่กับผู้ประกอบการขนาดใหญ่มาปรับปรุงให้เหมาะสมกับธุรกิจกลุ่มนี้ เช่น การปรับปรุงเกณฑ์การได้รับสถานะผู้ประกอบการระดับมาตรฐาน AEO (Authorized Economic Operator: AEO) ให้เหมาะสมกับข้อกำหนดของธุรกิจ SMEs โดยถือเป็นแนวทางที่ช่วยอำนวยความสะดวกทางการค้าแก่ผู้ประกอบการกลุ่มนี้และเป็นการส่งเสริมการค้าที่ถูกกฎหมายด้วยเช่นกัน

© macrovector, Freepik

บทบาทของศุลกากร ในการปกป้องสังคม

ความไม่มั่นคงทางการเมืองและพรมแดนที่มีความเปราะบางถือเป็นปัจจัยสำคัญทำให้เกิดกลุ่มอาชญากรข้ามชาติลักลอบขนส่งสินค้าผิดกฎหมาย ซึ่งปัญหาการลักลอบขนส่งสินค้าผิดกฎหมายนี้มีความรุนแรงมากขึ้น และกลุ่มผู้กระทำผิดได้ปรับปรุงวิธีการดำเนินการ (Modus Operandi) ที่มีความแยบยลมากขึ้นเช่นกัน ทำให้ศุลกากรต้องเผชิญความท้าทายทั้งในแง่ของการตรวจสอบควบคุมและการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตน

รายงานการค้าสินค้าผิดกฎหมายของ WCO (WCO Illicit Trade Report: ITR) ปี 2567 (2023) ซึ่งนำเอาข้อมูลการตรวจยึดและการปราบปรามทางศุลกากรจากเครือข่าย Customs Enforcement Network (CEN) มาวิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์และเปรียบเทียบกับสถิติของปี 2566 (2022) ชี้ให้เห็นว่า มีการตรวจยึดสินค้าผิดกฎหมายทุกประเภทเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเพิ่มขึ้นของเหตุการณ์อาชญากรรม โดยที่สินค้ากลุ่มสารเสพติดยังคงเป็นสินค้ากลุ่มที่ต้องเฝ้าระวังมากที่สุด เนื่องจากมีปริมาณการตรวจยึดโดยรวมและปริมาณการตรวจยึดโดยเฉลี่ยต่อครั้งที่เพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม พบว่า เครือข่ายองค์กรอาชญากรรมได้ดำเนินกิจการที่ผิดกฎหมายอย่างหลากหลาย โดยมีการพยายามลักลอบขนส่งสินค้าผิดกฎหมายหลายประเภท โดยใช้เทคนิควิธีการที่ซับซ้อน ศุลกากรจึงมีความยากลำบากในการประเมินความเสี่ยงและตรวจสอบสินค้า ทั้งยังมีข้อจำกัดในเชิงทรัพยากรที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาเทคนิคการตรวจสอบให้เท่าทันกับเทคนิคการลักลอบขนส่ง บทบาทของศุลกากรในการปกป้องสังคมจากสารเสพติด อาวุธผิดกฎหมาย สินค้าลักลอบแบบสินค้าที่ทำลายสิ่งแวดล้อม จึงยังคงต้องได้รับการพัฒนาต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง

พัฒนาการของอาชญากรรม

ศุลกากรต้องติดตามพัฒนาการของอาชญากรรมเพื่อปรับปรุงการป้องกันและปราบปรามให้เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้ อาชญากรรมไซเบอร์ (Cybercrime) เป็นอาชญากรรมที่มีความเสี่ยงมากที่สุด ตั้งแต่ช่วงหลังการแพร่ระบาดของ COVID-19 เนื่องจากหน่วยงานต่าง ๆ หันมาพึ่งพาการทำงานทางไกล (Remote Working) ที่ต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องมือดิจิทัลอื่น ๆ มากขึ้น จึงทำให้เกิดช่องโหว่ให้กลุ่มอาชญากรรมไซเบอร์โจรกรรมข้อมูล โจมตีเครือข่ายข้อมูล และดำเนินกิจกรรมผิดกฎหมายอื่น ๆ โดยมีการคาดการณ์มูลค่าความเสียหายจากอาชญากรรมไซเบอร์ว่าจะพุ่งสูงไปถึง 13.82 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2571 (2028)

อาชญากรรมไซเบอร์เกี่ยวข้องกับกิจกรรมผิดกฎหมายในโลกดิจิทัล แต่ก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกฎหมายแบบทั่วไปได้เช่นกัน โดยกลุ่มอาชญากรไซเบอร์ได้ใช้แพลตฟอร์มเทคโนโลยี เช่น Dark Web สกุลเงินคริปโตเคอร์เรนซี (Cryptocurrency) และแอปพลิเคชันส่งข้อความแบบเข้ารหัสเพื่อใช้ติดต่อและส่งข้อมูลเกี่ยวกับการขนส่งสินค้าผิดกฎหมาย เพื่อให้ไม่ทิ้งร่องรอยข้อมูลเอาไว้ ตลาดการค้าสินค้าผิดกฎหมายออนไลน์ในปัจจุบันจึงมีลักษณะเหมือนกับเว็บไซต์ขายสินค้าทั่วไป แต่เว็บไซต์จะมีการป้องกันการเข้าถึง ผู้ซื้อต้องชำระเงินด้วยคริปโตเคอร์เรนซีและใช้แอปพลิเคชันส่งข้อความแบบเข้ารหัสเพื่อติดต่อสื่อสารกันได้แบบนิรนาม โดยพบว่าการค้าสินค้าผิดกฎหมายรูปแบบนี้ เริ่มดำเนินการด้วยกลุ่มอาชญากรขนาดกลางและขนาดเล็กมากขึ้นจึงทำให้ผู้ซื้อเข้าถึงบริการได้ง่าย และมีกิจกรรมผิดกฎหมายเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

บทวิเคราะห์สถานการณ์และการรับมือของ WCO

ในบริบทนี้ WCO ได้ดำเนินปฏิบัติการพิเศษร่วมกับประเทศสมาชิกและหน่วยงานใช้บังคับกฎหมายอื่น ๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางศุลกากรในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะช่วยสกัดกั้นสินค้าผิดกฎหมายแล้ว ยังเป็นการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องมารวบรวมเป็นข้อเสนอทางนโยบายที่สอดคล้องกับบริบทของอาชญากรรมรูปแบบใหม่ ซึ่งแนวทางนี้เป็นจุดแข็งที่ทำให้ WCO สามารถปรับตัวและสะสมประสบการณ์ในด้านการป้องกันและปราบปรามอย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม WCO ตระหนักว่างานศุลกากรยังคงเป็นภาระทางเอกสารและเพิ่มต้นทุนทางธุรการให้แก่ธุรกิจ SMEs ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ประกอบการที่ใหญ่ที่สุด และ WCO ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลด้านการการตรวจยึดและการกระทำความผิดทางศุลกากรในประเทศสมาชิกและจากหน่วยงานความมั่นคงอื่น ๆ ได้มากเท่าที่ควร เนื่องจากไม่ได้รับความไว้วางใจให้เข้าถึงข้อมูลที่มีความเปราะบางเหล่านี้

WCO จึงต้องส่งเสริมบทบาทของหน่วยงานระดับภูมิภาค โดยเฉพาะสำนักงานประสานงานข้อมูลข่าวกรองระดับภูมิภาค (Regional Intelligence Liaison Office: RILO) ให้สร้างความเชื่อมั่นและความร่วมมือกับประเทศสมาชิกในภูมิภาคต่าง ๆ อย่างแน่นแฟ้นมากขึ้น นอกจากนี้ ควรลดความซับซ้อนของพิธีการศุลกากรเพื่อส่งเสริมการทำงานของธุรกิจ SMEs แต่จำเป็นต้องถ่วงดุลกับมาตรการป้องกันและปราบปรามที่ต้องพัฒนาให้เท่าทันกับอาชญากรรมรูปแบบใหม่ เช่น อาชญากรรมไซเบอร์ โดยความร่วมมือในระดับโลกในการวิเคราะห์ข้อมูลและรวบรวมข่าวกรองนั้นมีความสำคัญมากในการจัดการปัญหาอาชญากรรมในห่วงโซ่อุปทานที่มีความรุนแรงมากขึ้น

บทวิเคราะห์สถานการณ์และ การรับมือของหน่วยงานศุลกากร

หน่วยงานศุลกากรควรตระหนักถึงโอกาสและความท้าทายใหม่ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สังคม เทคโนโลยี และนำเอาบทวิเคราะห์/ข้อเสนอของนโยบายมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตน เนื่องจากข้อเสนอของ WCO ส่วนใหญ่เป็นการวิเคราะห์โดยภาพรวมเท่านั้น หนึ่ง การแบ่งปันข้อมูลในระดับประเทศให้แก่ WCO จะช่วยส่งเสริมให้ WCO และผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ภาพรวมได้อย่างแม่นยำมากขึ้น

ในการนี้ หน่วยงานศุลกากรควรสร้างกรอบความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบเรื่องความมั่นคงทางไซเบอร์ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมทางดิจิทัลที่มีความปลอดภัยจากการแทรกซึมของกลุ่มอาชญากร นอกจากนี้ ยังควรสร้างความตระหนักรู้แก่พนักงานศุลกากรเกี่ยวกับความมั่นคงทางไซเบอร์ การคุ้มครองข้อมูล และการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อป้องกันและรับมือการโจมตีทางไซเบอร์ และควรสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของศุลกากรในการปกป้องเศรษฐกิจของชาติ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมธุรกิจ SMEs เพื่อให้แผนนโยบายต่าง ๆ สอดคล้องกับความต้องการและข้อจำกัดของผู้ประกอบการกลุ่มนี้มากขึ้น

อ้างอิง

WCO. “**WCO Environmental Scan 2024.**” <https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/about-us/wco-in-brief/environmental-scan-2024.pdf?db=web>. Accessed 20 February 2025.

© Freepik

มิติด้านสิ่งแวดล้อม: ความจำเป็นของการมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม จากศุลกากร

การระดมความร่วมมือในระดับโลก เพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ และปัญหาสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ได้รับการเน้นย้ำในเวทีการเมืองโลกมาเป็นเวลาหลายปีแล้ว ถึงแม้ว่าผู้นำและรัฐบาลของหลายประเทศได้ประกาศเจตนารมณ์ที่จะร่วมแก้ไขปัญหาด้วยการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และเครื่องมือทางการเงินเพื่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Finance) เพื่อช่วยให้โลกเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจหมุนเวียนและความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ภายในปี 2573 (2030) แต่ความพยายามนี้ยังคงไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากขาดงบประมาณและความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรมจากประเทศที่มีเศรษฐกิจขนาดใหญ่ของโลก

การประชุม World Economic Forum ระบุว่า การเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ ต้องใช้งบประมาณ 5.2 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐภายในปี 2573 (2030) แต่ในปี 2563 (2020) งบประมาณที่รวบรวมได้จาก Climate Finance มีเพียง 600 พันล้านดอลลาร์สหรัฐเท่านั้น ซึ่งถือว่ามีความล่าช้า การเติบโตทางการเงินที่แตกต่างจากผลลัพธ์ที่คาดหวังไว้มากถึง 10 เท่า

การปกป้องสิ่งแวดล้อมและการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศโลกต้องอาศัยความร่วมมือของทุกหน่วยงาน ซึ่งศุลกากรก็มีหน้าที่ปกป้องระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพจากกิจกรรมทางการค้าในห่วงโซ่อุปทานโลก ซึ่ง WCO และหน่วยงานศุลกากรต่าง ๆ ได้มีความพยายามดำเนินปฏิบัติการพิเศษเพื่อสกัดกั้นการลักลอบขนส่งสัตว์ป่า ไม้ และสินค้าอื่น ๆ ที่ผิดกฎหมายตามอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (CITES) แต่ตัวเลขสินค้าของโลกลดลงอย่างต่อเนื่อง และสัตว์ป่ามากกว่า 42,100 สปีชีส์ กำลังเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ แสดงให้เห็นว่าศุลกากรต้องยกระดับประสิทธิภาพการป้องกัน และบูรณาการความร่วมมือกับภาคส่วนอื่น ๆ มากขึ้น

โครงการศุลกากรสีเขียว (Green Customs): ภารกิจที่ยังห่างไกลความสำเร็จ

WCO ได้กำหนดขอบเขตของโครงการศุลกากรสีเขียว (Green Customs) ซึ่งเป็นแนวคิดด้านศุลกากรรูปแบบใหม่ ไว้ในแผนปฏิบัติการที่ได้รับความเห็นชอบในเดือนมิถุนายน 2566 (2023) ว่า “โครงการศุลกากรสีเขียวคือ มาตรการที่หน่วยงานศุลกากรสามารถนำไปใช้บังคับหรือพัฒนาต่อยอด เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ใน 3 มิติ ได้แก่

1. มิติกิจการภายในองค์กร (Being) คือ การลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Footprint) ขององค์กร³
2. มิติกิจการภายนอกองค์กร (Doing) คือ การปกป้องสิ่งแวดล้อมและอำนวยความสะดวกทางการค้าสีเขียว และ
3. มิตินวัตกรรม (Innovating) คือ การทดลองนวัตกรรมทางความคิดและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายความยั่งยืน”

³ แนวทางการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในแง่บวกและแง่ลบขององค์กรและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งต่อยอดขึ้นมาจากแนวคิดการคำนวณรอยเท้าคาร์บอน (Carbon Footprint) เป็นแนวทางที่ริเริ่มโดยสหภาพยุโรป

ขอบเขตของโครงการศุลกากรที่ระบุไว้ข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ศุลกากรสามารถเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาทางสิ่งแวดล้อมของโลกได้โดยการดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Program) ด้วยปฏิบัติการพิเศษที่ออกแบบมาเพื่อป้องกันและปราบปรามสินค้าผิดกฎหมาย สัตว์ป่า ไม้ และสินค้าผิดกฎหมายชนิดต่าง ๆ ไปจนถึงการส่งเสริมการค้าสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานศุลกากรต้องเป็นแบบอย่างขององค์กรที่มีความยั่งยืน ด้วยการลดการใช้กระดาษ ทรัพยากรที่สิ้นเปลือง และปรับปรุงกระบวนการทำงานภายในที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ศุลกากรยังต้องเพิ่มบทบาทในการเป็นผู้นำด้านการพัฒนาและปรับใช้นวัตกรรมใหม่ที่มีส่วนในการส่งเสริมความยั่งยืนของโลกอีกด้วย

ในปัจจุบัน แผนปฏิบัติการด้านศุลกากรสีเขียวยังคงอยู่ในเพียงขั้นเริ่มต้น โดยมีโครงการที่เกี่ยวข้องซึ่งรอกำหนดดำเนินการ 40 โครงการ⁴ อย่างไรก็ตามโครงการเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นโครงการทางเทคนิคที่ไม่เคยใช้บังคับมาก่อน และต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะทางหลายสาขา จึงต้องใช้ความร่วมมือจากหลายสาขาวิชาชีพในงบประมาณที่สูง และหน่วยงานต่าง ๆ ต้องมีความมุ่งมั่นและการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายของโครงการเหล่านี้

⁴ สามารถอ่านรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/key-issues/green-customs/gcap-public.pdf?la=en>

บทวิเคราะห์สถานการณ์ และการรับมือของ WCO

WCO ให้ความสำคัญกับภารกิจด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยได้ยกระดับให้โครงการศุลกากรสีเขียวเป็นประเด็นสำคัญในแผนยุทธศาสตร์ (WCO Strategic Plan) สำหรับปี 2565 - 2568 (2022 - 2025) และมีการพัฒนาแผนปฏิบัติการสำหรับโครงการนี้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ WCO ต้องตระหนักว่าโครงการนี้ยังคงอยู่ในขั้นเริ่มต้น และต้องอาศัยความร่วมมือและการดำเนินการอีกหลายขั้นตอน โดยควรขยายขอบเขตของโครงการนี้ให้ครอบคลุมประเด็นความท้าทายทางสิ่งแวดล้อมใหม่ และสร้างเสริมศักยภาพของพนักงานศุลกากรให้สามารถใช้งานเครื่องมือต่าง ๆ ของ WCO ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ WCO ต้องส่งเสริมให้หน่วยงานศุลกากรพยายามหาโอกาสความร่วมมือรูปแบบใหม่ เพื่อสร้างความหลากหลายในงานและความเชี่ยวชาญของศุลกากรที่มีความจำเป็นต่อการรับมือกับปัญหาสิ่งแวดล้อมซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสาขาความเชี่ยวชาญ/ประเด็นเฉพาะทางที่หลากหลายมากขึ้น การมองข้ามความสำคัญของแนวทางเหล่านี้ จะส่งผลให้ WCO ขาดบทบาทนำในระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ซึ่งกำลังจะเข้ามาแทนที่ระบบเศรษฐกิจแบบเส้นตรง (Linear Economy)

© Zbynek Burival, Unsplash

บทวิเคราะห์สถานการณ์และ การรับมือของหน่วยงานศุลกากร

หน่วยงานศุลกากรต้องให้ความสำคัญกับการลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม (Ecological Footprint) จากการดำเนินงานขององค์กรเพิ่มมากขึ้น โดยพบว่าหน่วยงานหลายแห่งยังคงพึ่งพาการทำงานโดยใช้กระดาษหรือไม่มีนโยบายด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Green Policy) ภายในองค์กร ทั้งนี้ หน่วยงานศุลกากรควรตระหนักว่าการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงานเพียงเล็กน้อยอาจส่งผลดีเป็นอย่างมากในระยะยาว หน่วยงานต่าง ๆ จึงสามารถริเริ่มโครงการขนาดเล็ก ที่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานของพนักงาน แล้วค่อย ๆ ต่อยอดไปถึงการปรับปรุงเชิงโครงสร้าง

ศุลกากรยังควรมีบทบาทในการเจรจาความตกลงทางการค้าให้มีขอบเขตหรือแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม และพยายามสร้างเสริมบทบาทขององค์กรให้เป็นผู้นำของการรักษาสิ่งแวดล้อม และเป็นตัวอย่างขององค์กรที่มีความยั่งยืนในห่วงโซ่อุปทานโลก นอกจากนี้ หน่วยงานศุลกากรต้องใช้เวลาและทรัพยากรในการศึกษาแนวความรู้/แนวปฏิบัติที่ยังไม่มีการศึกษามาก่อนหรือยังไม่มีข้อมูลที่เพียงพอ (Grey Area) เพื่อเพิ่มพูนความรู้สำหรับการปกป้องสิ่งแวดล้อมต่อไปในอนาคต

ข้อสรุป

การปฏิรูปให้ห่วงโซ่อุปทานโลกเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องอาศัยแนวคิดและนวัตกรรมใหม่ ซึ่งหน่วยงานศุลกากรจำเป็นต้องปรับตัวและศึกษาองค์ความรู้ใหม่อย่างสม่ำเสมอ โดยในช่วงการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจหมุนเวียน WCO ได้ประเมินว่า “หน่วยงานศุลกากรจะอยู่ในสถานะที่ยากลำบาก เนื่องจากต้องอำนวยความสะดวกสินค้าในห่วงโซ่อุปทานที่มีการหมุนย้อนกลับ (Reverse Supply Chain) จากการรีไซเคิล การนำมาปรับปรุงสภาพให้เหมือนของใหม่ (Remanufacture) การซื้อขายสินค้าที่ใช้แล้ว (Used Goods) และการสกัดสินแร่ที่มีค่าออกมาจากขยะอิเล็กทรอนิกส์ ในขณะเดียวกันศุลกากรก็ต้องเพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบอาชญากรรมการลักลอบขนส่งขยะผิดกฎหมายที่จะมีความถี่มากขึ้นเช่นกัน”

ในการนี้ หน่วยงานศุลกากรต้องเตรียมการรับมือสถานการณ์ดังกล่าว ด้วยการกำหนดคำนิยามที่ชัดเจนของสินค้าและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการตรวจสอบและการอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับสินค้าและบริการนั้น ๆ กระบวนการนี้จำเป็นต้องใช้ทักษะทางศุลกากรที่ปรับปรุงให้เข้ากับบริบทใหม่และแนวคิดที่มีความก้าวหน้าและความยืดหยุ่นขององค์กร

© pch.vector, Freepik

จากการนำเสนอข้อมูลสถานการณ์โลกในมิติการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งบทวิเคราะห์การรับมือของ WCO และหน่วยงานศุลกากรสามารถสรุปข้อเสนอแนะได้ใน 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. ความจำเป็นของการสร้างความเชื่อมั่นและความร่วมมือที่แบบแผน

ในช่วงเวลาที่สถานการณ์ทางภูมิรัฐศาสตร์กำลังตึงเครียด และการแบ่งแยกอำนาจกำลังปรากฏ ศุลกากรยังจำเป็นต้องรักษาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างประเทศและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อรักษาความต่อเนื่องของห่วงโซ่อุปทานโลกซึ่งมีความจำเป็นต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วโลก ศุลกากรต้องกระชับความสัมพันธ์และความเชื่อมั่นกับทั้งหน่วยงานรัฐ เอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ ในมิติต่าง ๆ เพื่อสร้างรากฐานให้ประชาคมศุลกากรสามารถเดินหน้าไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยความเข้าใจที่ตรงกันและประสบความสำเร็จร่วมกัน

2. ความสำคัญของการแลกเปลี่ยนข้อมูล

ความร่วมมือทางศุลกากรในทุกมิติล้วนมีความเกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อมูล เนื่องจากโลกในปัจจุบันมีการเชื่อมต่อกันด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ที่การแบ่งปันข้อมูลเป็นพื้นฐานของการอำนวยความสะดวกทางการค้า การควบคุมและการต่อต้านอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การแลกเปลี่ยนข้อมูล ยังเสริมสร้างความโปร่งใสและลดความเสี่ยงจากการดำเนินธุรกิจ E-commerce ซึ่งกำลังกลายเป็นรูปแบบการทำธุรกิจหลักของโลก ทั้งนี้ การแลกเปลี่ยนข้อมูลจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อมีการสนับสนุนทางการเมืองและมีการรับประกันในเชิงกฎหมาย รวมทั้งการหารือและกำหนดกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างชัดเจน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ทุกภาคส่วน

3. การเป็นผู้นำและการมีส่วนร่วมในประเด็นต่าง ๆ ของ WCO และหน่วยงานศุลกากร

ในโลกยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผันและมีความไม่แน่นอน ทั้ง WCO และหน่วยงานศุลกากรต้องรักษาบทบาทการเป็นผู้นำในประเด็นด้านศุลกากรและการควบคุมห่วงโซ่อุปทานไว้อยู่เสมอ โดยนอกเหนือจากการพัฒนาองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญขององค์กรให้สามารถรับมือกับความท้าทายใหม่ ๆ ได้แล้ว ยังต้องให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่เรื่องราว/ผลงานสู่สาธารณชนด้วย เนื่องจากการประชาสัมพันธ์จะช่วยให้ประชาชนและหน่วยงานอื่น ๆ รับทราบบทบาทและเห็นโอกาสที่จะร่วมมือกับศุลกากร การเผยแพร่ผลงานจึงไม่เพียงสร้างประโยชน์ในเชิงภาพลักษณ์องค์กรเท่านั้น แต่ยังช่วยให้ศุลกากรสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับให้เข้าร่วมวงสนทนา กิจกรรม และการหารือในระดับต่าง ๆ ต่อไป

ด้วยเหตุนี้ แผนการปฏิรูป WCO ให้มีความทันสมัย (Modernization Plan) และแผนยุทธศาสตร์ (WCO Strategic Plan) สำหรับปี 2568 - 2571 (2025 - 2028) ต้องยึดหลักสำคัญดังนี้

- การประชาสัมพันธ์ให้ภาคส่วนอื่นเห็นผลงานและความสำคัญของศุลกากร (Visibility)
- การเสริมสร้างประสิทธิภาพขององค์กร (Efficiency)
- ความโปร่งใสของกระบวนการทำงานและข้อมูล (Transparency) และ
- การรักษาและส่งเสริมอิทธิพลของศุลกากร (Influence)

อ้างอิง

WCO. “WCO Environmental Scan 2024.” <https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/about-us/wco-in-brief/environmental-scan-2024.pdf?db=web>. Accessed 20 February 2025.

สหรัฐระงับการยกเลิก de minimis ต่อสินค้าจีน

หลังใช้บังคับได้ไม่ถึง 1 สัปดาห์

©Dado Ruvic, REUTERS

เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2568 (2025) ประธานาธิบดี Donald Trump แห่งสหรัฐอเมริกา ประกาศคำสั่งการปรับขึ้นอากรศุลกากรร้อยละ 10 สำหรับสินค้าจากสาธารณรัฐประชาชนจีนทั้งหมด โดยมีข้อยกเว้นให้ยกเลิกการงดเว้นอากรสำหรับสินค้ามูลค่าต่ำกว่า 800 ดอลลาร์สหรัฐ (de minimis Exemption) ต่อสินค้าจีนด้วยเช่นกัน เพื่อเพิ่มการควบคุมสินค้าจากแพลตฟอร์มพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) ของจีน อาทิ Shein Temu และ Aliexpress ที่เข้ามาตีตลาดสินค้าในสหรัฐอเมริกาและอ้างว่าอาชญากรใช้พัสดุมูลค่าต่ำเหล่านี้เป็นช่องทางลักลอบขนส่งสารเสพติดเฟนทานิล (Fentanyl) เข้าประเทศ

อย่างไรก็ตาม ในวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2568 (2025) (ภายหลังประกาศคำสั่งเพียง 3 วัน) ทำเนียบขาวได้ประกาศระงับข้อยกเว้นให้ยกเลิกการงดเว้นอากรตามเกณฑ์ de minimis โดยจะเลื่อนการใช้บังคับข้อยกเว้นนี้ออกไปอย่างไม่มีกำหนด จนกว่าจะมีระบบการจัดการที่เหมาะสม เนื่องจากข้อยกเว้นดังกล่าวได้ทำให้สินค้าจีนจำนวนมากถูกกักไว้ที่บริเวณพรมแดนเพื่อรอการชำระอากรและเอกสารการขนส่งเพิ่มเติม นอกจากนี้ การไปรษณีย์แห่งสหรัฐอเมริกา (United States Postal Service: USPS) ยังประกาศงดรับสินค้าจากจีนและเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างกะทันหัน เนื่องจากไม่สามารถจัดสรรเจ้าหน้าที่และกระบวนการดำเนินนโยบายใหม่ได้ทันเวลา สร้างความยากลำบากแก่พนักงานศุลกากร เจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ ภาควิชาการขนส่ง ผู้ค้าสินค้าออนไลน์ และผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก

ในปัจจุบัน สหรัฐอเมริกาได้นำเข้าสินค้า E-commerce มูลค่าต่ำจากจีนมากกว่า 1 พันล้านชิ้นต่อปี และร้อยละ 80 ของสินค้านำเข้าในปี 2565 (2022) เป็นสินค้าที่ได้รับการงดเว้นอากรตามเกณฑ์ de minimis ด้วยเหตุนี้ นโยบายดังกล่าวจึงส่งผลกระทบโดยตรงต่อหน่วยงานศุลกากรและป้องกันพรมแดนสหรัฐอเมริกา (U.S. Customs and Border Protection: CBP) ที่ต้องเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอต่อการตรวจสอบควบคุมสินค้าจำนวนมากเหล่านี้ ซึ่งต้องใช้เวลายาวนาน 1 ปี ในการเตรียมการ

อ้างอิง

David Lawder, Helen Reid, Lisa Baertlein and Lisa Barrington. "Trump Pauses de minimis Repeal as Packages Pile Up at US Customs." Reuters. <https://www.reuters.com/business/trump-signs-order-delaying-tariffs-de-minimis-imports-china-2025-02-07/>. Accessed 13 February 2025.

Ramishah Maruf. "Trump Reinstates Tariff Exemption for Certain Cheap Shipments – For Now." CNN. <https://edition.cnn.com/2025/02/07/business/de-minimis-loophole-tariffs-trump/index.html>. Accessed 13 February 2025.

รายงานความเคลื่อนไหว

จากสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์

EU เผยแพร่เอกสารคำแนะนำการใช้งานระบบข้อมูลคำวินิจฉัยพิกัดอัตราศุลกากรล่วงหน้า (Binding Tariff Information: BTI) ฉบับปรับปรุงใหม่

The screenshot shows the 'BTI Consultation' page from the European Commission. It includes a search bar with fields for 'Issuing country', 'BTI Reference', 'Start date of validity', and 'End date of validity'. The page also features a 'Help' button and a 'What's new?' link. The footer indicates the last update was on 25-02-2025.

สหภาพยุโรป (European Union: EU) จัดเป็นสหภาพศุลกากร (Customs Union) คำวินิจฉัยพิกัดอัตราศุลกากรล่วงหน้าที่ออกโดยประเทศสมาชิกหนึ่งจึงมีผลใช้บังคับในประเทศอื่น ๆ ทั่วเขต EU ด้วย หน่วยงานต่าง ๆ ใน EU ได้เรียกข้อมูลคำวินิจฉัยพิกัดอัตราศุลกากรล่วงหน้าเหล่านี้ว่า “Binding Tariff Information (BTI)” ทั้งนี้ ประเทศสมาชิก EU ได้ทำการวินิจฉัยพิกัดอัตราศุลกากรล่วงหน้าตามคำร้องของผู้นำเข้าโดยเฉลี่ยมากถึง 40,000 – 45,000 คำร้องต่อปี จึงต้องมีระบบการวินิจฉัยพิกัดอัตราศุลกากรล่วงหน้าของสหภาพยุโรป (European Binding Tariff Information: EBTI) เพื่อจัดการข้อมูล BTI เหล่านี้

ฐานข้อมูลของระบบ EBTI เป็นหนึ่งในฐานข้อมูลด้านการจำแนกพิกัดอัตราศุลกากรที่มีผู้ใช้งานมากที่สุด โดยมีการเข้าใช้งานประมาณ 50 ล้านครั้งต่อปี มีความสำคัญต่อการทำให้แนวปฏิบัติด้านการวินิจฉัยพิกัดอัตราศุลกากรของประเทศสมาชิกเป็นเอกภาพ และป้องกันการฉ้อฉลด้วยข้อมูล BTI หรือ BTI Shopping กล่าวคือ การที่ผู้นำเข้ายื่นขอคำวินิจฉัยพิกัดอัตราศุลกากรล่วงหน้าไปยังประเทศสมาชิก EU หลายประเทศในเวลาเดียวกัน สำหรับสินค้าชนิดเดียวกัน เพื่อเลือกนำเข้าสินค้าในประเทศที่ให้คำวินิจฉัยอันเป็นประโยชน์ในทางธุรกิจมากกว่า ซึ่งการกระทำดังกล่าวถือเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ในการนี้ ระบบ EBTI จะแจ้งเตือนว่ามีการยื่นขอคำวินิจฉัยสำหรับสินค้าชนิดเดียวกันจากผู้ประกอบการรายเดียวกันไปยังประเทศสมาชิกอื่นด้วย

ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2568 (2025) คณะกรรมาธิการยุโรปฝ่ายภาษีและสหภาพศุลกากร (DG TAXUD) เผยแพร่เอกสารคำแนะนำการใช้งานระบบข้อมูลคำวินิจฉัยพิกัดอัตราศุลกากร (Guidance on the Binding Tariff Information Process) ฉบับปรับปรุงใหม่ ที่ปรับให้เข้าใจง่ายและมีเนื้อหาสอดคล้องกับกฎหมายฉบับใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- เพื่อเสนอภาพรวมของข้อมูล BTI ให้แก่หน่วยงานศุลกากรของประเทศสมาชิกและผู้ประกอบการ
- เพื่อส่งเสริมเอกภาพของแนวปฏิบัติด้านการวินิจฉัยพิกัดอัตราศุลกากรของประเทศสมาชิก
- เพื่อแนะนำหน่วยงานประเทศสมาชิกถึงวิธีการร่างและเผยแพร่คำวินิจฉัย วิธีการป้องกัน BTI Shopping แนวทางจัดการความเห็นแย้ง และการอุทธรณ์

สามารถอ่านเอกสารคำแนะนำฉบับเต็มได้ที่ <https://shorturl.at/7CpfE>

อ้างอิง

European Commission. “Release of Revised Guidelines for the Binding Tariff Information Process.” <https://taxation-customs.ec.europa.eu/.../release-revised...> Accessed 24 February 2025.

รายงานความเคลื่อนไหว

จากสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์

สำนักงานอัยการยุโรป (EPPO) ร่วมมือจับกุมผู้ต้องสงสัยคดีฉ้อฉล การนำเข้าไบโอดีเซลในเบลเยียมและเนเธอร์แลนด์

เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2568 (2025) สำนักงานอัยการยุโรป (European Prosecutor's Office: EPPO) ณ กรุงบรัสเซลส์ ราชอาณาจักรเบลเยียม และ สำนักงาน EPPO ณ เมืองรอตเตอร์ดัม ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ ร่วมจับกุมผู้ต้องสงสัยที่เกี่ยวข้องกับคดีการฉ้อฉลทางศุลกากรของการนำเข้าเชื้อเพลิงชีวภาพไบโอดีเซล (Biodiesel) จากสหรัฐอเมริกา มายังเบลเยียมและเนเธอร์แลนด์โดยการสำแดงเท็จ มูลค่าความเสียหายมากกว่า 60 ล้านยูโร

สำนักงาน EPPO ณ กรุงบรัสเซลส์ ได้ตั้งข้อกล่าวหาต่อผู้ต้องสงสัยในฐานการสำแดงเท็จกำเนิดของไบโอดีเซลเท็จ โดยแอบอ้างว่าเป็นสินค้าที่มีถิ่นกำเนิดจากโมร็อกโก ในขณะที่ สำนักงาน EPPO ณ เมืองรอตเตอร์ดัม ได้ตั้งข้อกล่าวหาต่อผู้ต้องสงสัยกลุ่มเดียวกัน ในคดีการลักลอบนำเข้าไบโอดีเซลจากสหรัฐอเมริกา โดยแอบอ้างว่ามีถิ่นกำเนิดจากบอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา และอีกข้อหา คือ การแอบอ้างว่าเป็นไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชใช้แล้ว (Used Cooking Oil Methyl Ester: UCOME) ทั้งที่แท้จริงแล้วเป็นไบโอดีเซลจากน้ำมันชนิดอื่น เช่น น้ำมันถั่วเหลืองเมทิลเอสเทอร์ (Soy Methyl Ester: SME) ซึ่งมีราคาถูกกว่า

การฉ้อฉลดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อหลบเลี่ยงการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-dumping Duties) ของสหภาพยุโรป (EU) ต่อสหรัฐอเมริกา หลังพบว่ารัฐบาลสหรัฐอเมริกาให้เงินสนับสนุนผู้ประกอบการเพื่อลดต้นทุนการผลิตในประเทศ นอกจากนี้ กฎหมายพลังงานทดแทนของ EU (Renewable Energy Directive: RED) ระบุให้ไบโอดีเซลชนิด UCOME เป็นหนึ่งในไบโอดีเซลที่มีความยั่งยืนมากที่สุด โดยกำหนดให้มีสัดส่วนการผสมกับน้ำมันดีเซลทั่วไปในอัตราส่วนที่น้อยกว่าไบโอดีเซลชนิดอื่น ๆ จึงเป็นที่ต้องการในตลาด EU

อ้างอิง

EPPO. "Netherlands: Leaders of International Customs Fraud Ring Involving Biodiesel Imports Arrested ." <https://www.epppo.europa.eu/.../netherlands-leaders....> Accessed 25 February 2025.

รายงานความเคลื่อนไหว

จากสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์

ตำรวจเบลเยียมตรวจยึดโคเคนบนเรือ Bulk Carrier มูลค่ารวม 2.5 ล้านยูโร ณ ท่าเรือ North Sea เมือง Ghent

เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2568 (2025) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ราชอาณาจักรเบลเยียม รายงานผลการสกัดกั้นการลักลอบขนส่งโคเคนบนเรือบรรทุกสินค้าเทกอง (Bulk Carrier) ต้นทางสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล ณ ท่าเรือ North Sea เมือง Ghent ซึ่งเป็นผลมาจากการตรวจสอบสินค้าร่วมกับศุลกากรเบลเยียม

เรือบรรทุกสินค้าดังกล่าวได้รับการประเมินว่ามีความเสี่ยงสูง (High-risk Vessel) เจ้าหน้าที่จึงเข้าไปเปิดตรวจสอบสินค้าและตรวจสอบเรือ และพบโคเคน 50 ห่อ ซุกซ่อนอยู่ในตู้รักษาความเย็น น้ำหนักรวม 50 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่าในท้องตลาดประมาณ 2.5 ล้านยูโร

ท่าเรือ North Sea เป็นท่าเรือภายในประเทศ (Inland Port) คือ เป็นท่าเรือที่ตั้งอยู่บนทางน้ำในประเทศ ซึ่งห่างจากชายฝั่ง โดยเป็นศูนย์กลางของการขนส่งสินค้าแบบเทกองของเบลเยียม กลุ่มอาชญากรใช้ท่าเรือนี้สำหรับลักลอบขนส่งโคเคนมากขึ้น เนื่องจากท่าเรือ Antwerp มีการเสริมระบบควบคุมอย่างแน่นหนา และพบว่าตัวเลขการตรวจยึดสารเสพติดที่ซุกซ่อนบนเรือบรรทุกสินค้าเทกองจากภูมิภาคละตินอเมริกานั้นเพิ่มขึ้น เนื่องจากสามารถซุกซ่อนสารเสพติดในสินค้าแบบเทกองได้แนบเนียนมากกว่า

สารเสพติดมักถูกซุกซ่อนอยู่ในส่วนลึกของกองถ่านหินหรือผลไม้บนเรือบรรทุกสินค้าเทกอง ซึ่งการใช้เครื่องเอกซเรย์เพียงอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอ จึงต้องใช้เจ้าหน้าที่จำนวนมากในการเปิดตรวจสอบสินค้าแต่ละครั้ง ทั้งนี้ กลุ่มอาชญากรก็ได้มีความพยายามปรับเปลี่ยนวิธีดำเนินการ (Modus Operandi) ในการลักลอบขนส่งสารเสพติดอย่างต่อเนื่อง

อ้างอิง

The Brussels Times. "Belgian Police Seize 2.5 Million in Cocaine at Ghent Port." <https://www.brusselstimes.com/.../belgian-police-seize-e2....> Accessed 25 February 2025.

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

การประชุมคณะกรรมการบริหาร (ทีมประเทศไทย)
สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเวียนนา ครั้งที่ 1/2568

เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2568 นางสาวราลี รัตนปิณฑะ อัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร) และนางสาวณัฐพร โพธิ์ยอด เลขานุการเอก (ฝ่ายศุลกากร) เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการบริหาร (ทีมประเทศไทย) สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเวียนนา ครั้งที่ 1/2568 ผ่านระบบการประชุมออนไลน์ โดยมีนางสาวภัทรี หงษ์ทอง เอกอัครราชทูต ณ กรุงเวียนนา เป็นประธาน

ที่ประชุมได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการเมืองและเศรษฐกิจที่สำคัญในออสเตรีย สโลวีเนีย และสโลวาเกีย รวมทั้งรับฟังรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ในปีงบประมาณที่ผ่านมาและแผนการดำเนินงานประจำปี 2568

ในการนี้ อัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร) ได้รายงานแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2568 พร้อมทั้งรายงานความเคลื่อนไหวขององค์การศุลกากรโลก (WCO) ในโครงการศุลกากรสีเขียว (Green Customs) ซึ่งกำลังมีแผนการปรับปรุงระบบฮาร์โมนাইซ์ (HS) ให้สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และการพัฒนางานศุลกากรด้วยเทคโนโลยีในโครงการ Smart Customs และกล่าวถึงการมีส่วนร่วมของสำนักงานใน The Association of Customs Representatives ซึ่งเป็นสมาคมที่จัดกิจกรรมกระชับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ช่วยทูตศุลกากรที่ประจำการ ณ กรุงบรัสเซลส์ทางศุลกากรของทั้งสองประเทศ

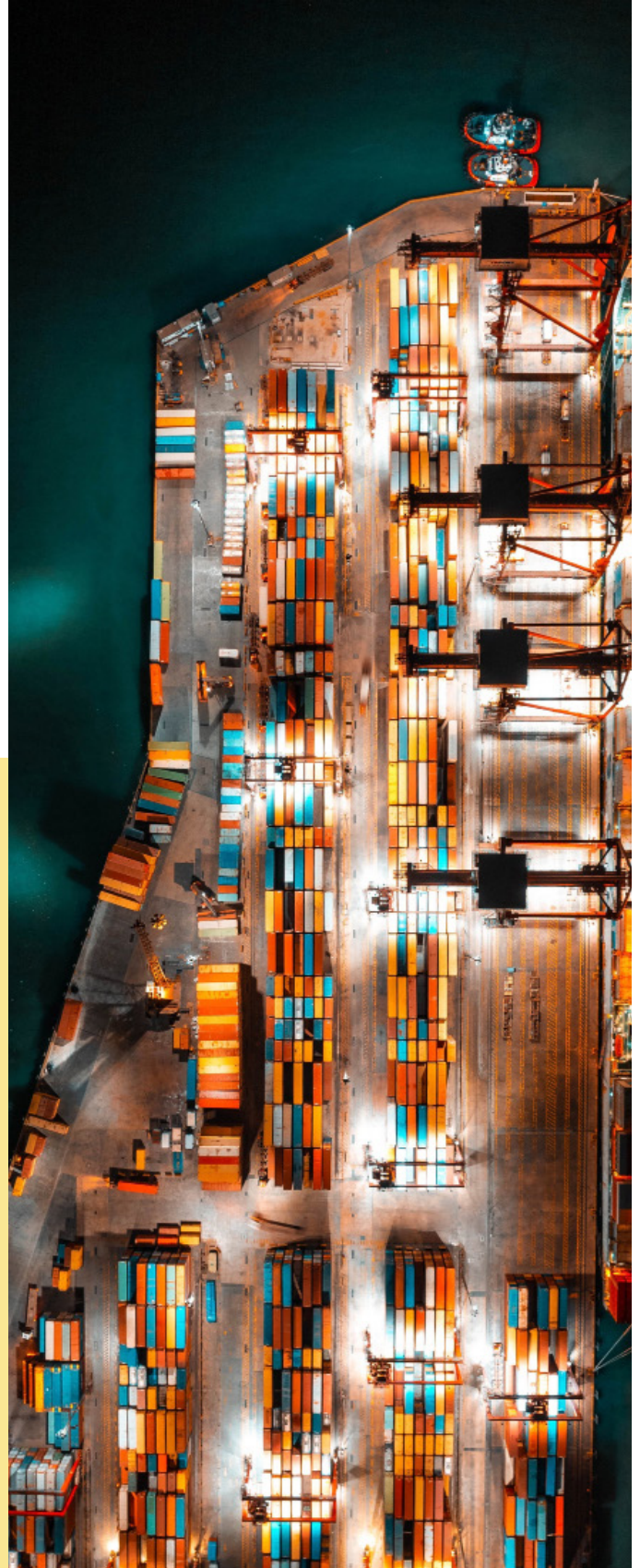
CPMU NEWS

Customs Policy Monitoring Unit

Office of Customs Affairs
Royal Thai Embassy Brussels

Drève du Rembucher 89
1170 Brussels, Belgium
Tel. +32 2 660 57 59

Email: thaicustoms@thaicustoms.be
<http://brussels.customs.go.th>

© Tom Fisk, Pexels